

Łukasz Filipiuk *OSPPE*

ADOPCJA PRAWNA I DUCHOWA ADOPCJA DZIECKA POCZĘTEGO. UWAGI PASTORALNE

Wstęp

Mierząc się z wyzwaniami stojącymi przed ludźmi żyjącymi w XXI wieku nie sposób nie zauważyć, że jedną z naglących potrzeb współczesnego świata jest troska o właściwy przekaz dotyczący życia człowieka – jego istnienia, pochodzenia i przeznaczenia. Dotychczasowy postęp techniki i nauki niewątpliwie przyczynił się w ogromnej mierze do rozwoju człowieka, ale również stał się środkiem do jego „masowej” eksterminacji. Wystarczy tylko wspomnieć ostatnie dwie wojny światowe czy te, które toczą się obecnie na globie ziemskim. Jednak ideologiczna batalia o życie ludzkie toczy się dziś głównie w przestrzeni wirtualnej, kiedy to tzw. prawo pro-choice (względnie rozumiane jako prawo do aborcji) jest powszechnie propagowane i znajduje wielu zwolenników. Temat ów jest wciąż aktualny. Szczególnie warto i trzeba go podjąć w roku, w którym przypada 30 rocznica podpisania sejmowej *Ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży*. Przywołany akt prawny znosi bowiem dotychczasową zgodę na dokonywanie aborcji i stwierdza, że *każda istota ludzka ma od chwili poczęcia przyrodzone prawo do życia, zaś życie i zdrowie dziecka od chwili jego poczęcia pozostaje pod ochroną prawa*¹. Co więc w sprawie ochrony nienarodzonych dzieci można uczynić? Poniższe refleksje przytoczą dwie takie inicjatywy, które wpisują się ratowanie życia dzieci poczętych.

---

¹ Zob. *Ustawa z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży*, Dz. U. 1993, nr 17, poz. 78, art. 1.

Jaka forma działania jest najodpowiedniejsza?

Batalia o życie trwa. Dlatego też wielu nie ustaje w wysiłkach na rzecz promowania kultury i cywilizacji życia. Wszelkie tego rodzaju inicjatywy podejmowane są tak ze strony ustawodawstwa kościelnego jak i państwowego (cywilnego); ze strony ruchów i stowarzyszeń, jak i pojedynczych osób – tych znanych w przestrzeni publicznej, jak i całkowicie ukrytych przed światem. Jedni pokładają nadzieję w konkretnym działaniu, którego skutki widoczne byłyby na zewnątrz i regulowałyby zakres praw i obowiązków wiążących poszczególnych ludzi, inni zaś upatrują siłę w indywidualnej modlitwie, która wprawdzie niedostrzegalna jest ludzkim okiem, to jednak przemienia nawet najbardziej zatwardziałe serca. Czasem dzieje się tak, że choć przedsięwzięcia podejmowane są przeciwko wspólnemu „wrogowi”, to jednak prowadzone są na tyle odrębnie, jak gdyby miały służyć różnym celom.

W przypadku obrony życia dzieci nienarodzonych jest wszakże inaczej. Inicjatywom tym, choć z pozoru różnym, przyświeca jeden, wspólny cel – obrona zagrożonych dzieci przed aborcją. Szukając sposobów realizacji tego typu działań, jedni wskazują na rozwiązania prawne. Dlatego zbierają podpisy do przedkładanych przez nich inicjatyw obywatelskich mających na celu zaostrezenie kar wobec propagatorów aborcji², jak również zmierzających do tego, aby stanowione prawo było jak najbardziej przychylne człowiekowi mierzącemu się z wychowaniem dziecka niepełnosprawnego bądź możliwością adoptowania dziecka przez małżeństwa nieposiadające własnego potomstwa. Do takiej formy rodzicielstwa usilnie zachęca Kościół tych małżonków, którzy nie mogą stać się rodzicami z biologicznego punktu widzenia.

Tak na przykład w adhortacji apostoelskiej *Amoris laetitia* czytamy: *Wiele par małżeńskich nie może mieć dzieci. Wiemy, jak wiele wiąże się z tym cierpienia. Z drugiej strony wiemy również, że «małżeństwo nie zostało ustanowione jedynie w celu zrodzenia dzieci [...]. Dlatego, choćby brakowało tak często upragnionego potomstwa, małżeństwo trwa jako związek i wspólnota całego życia, zachowując znaczenie i nierozdziel-*

---

² Takie inicjatywy to m.in. „Stop Aborcji” czy „Aborcja to zabójstwo”. Więcej informacji na temat prawnych czy doktrynalnych uzasadnień inicjatywy – zob. J. BANASIUK, A. STĘPKOWSKI, *Obywatelski projekt „Stop Aborcji” – prawne i doktrynalne uzasadnienie inicjatywy oraz ocena jej przebiegu*, „Teologia i Moralność”, vol. 12(2017), nr 2(22).

ność». Ponadto, «macierzyństwo jest nie tylko rzeczywistością biologiczną, lecz przejawia się na różne sposoby»³. W kolejnym numerze tejże adhortacji znajdujemy podpowiedź, co bezdzietni małżonkowie mogliby uczynić w celu zaradzenia takiej sytuacji. Ojcowie synodalni wskazują na adopcję jako na wielkoduszny sposób stanięcia się ojcem lub matką oraz stwierdzają, iż adopcja jest pełnym miłości aktem obdarzenia rodziną tych, którzy jej nie mają⁴. Natomiast w adhortacji *Familiaris consortio* Jana Pawła II znajdujemy takie słowa: *Nie należy jednakże zapominać, że także wówczas, kiedy zrodzenie potomstwa nie jest możliwe, życie małżeńskie nie traci z tego powodu swojej wartości. Niepłodność fizyczna może bowiem dostarczyć małżonkom sposobności do innej, ważnej służby na rzecz życia osoby ludzkiej, jak na przykład adopcja, różne formy pracy wychowawczej, niesienie pomocy innym rodzinom czy dzieciom ubogim lub upośledzonym*⁵.

Adopcja prawna

Pierwszym rozwiązaniem jest adopcja. Czym ona jest? Odpowiedź na to pytanie nie jest prosta. Adopcja może być postrzegana w różnej perspektywie. Z jednej strony jest ona *poszerzeniem i otwarciem miłości małżeńskiej do przyjęcia tych, którzy są pozbawieni odpowiedniego środowiska rodzinnego oraz wielkodusznego sposobu realizowania powołania do macierzyństwa i ojcostwa*⁶. Inaczej jest ona rozumiana w świetle prawa, które uznaje dzieci adoptowane jako dzieci tych, przez które zostały przysposobione⁷. *Co do skutków kanonicznych, dzieci, które uzyskały prawność pochodzenia, są zrównane we wszystkim z dziećmi prawego pochodzenia*⁸. W rozumieniu katolickiej nauki społecznej, adopcja jest wyrazem solidarności, która znajduje swoje odzwierciedlenie w postaci konkretnej służby i zwróceniu się w kierunku tych, którzy żyją w nędzy czy ubóstwie. Owa solidarność może więc wyrazić się w przysposobieniu lub adopcji dzieci

---

³ FRANCISZEK, *Posynodalna Adhortacja apostolska „Amoris laetitia” o miłości w rodzinie*, nr 178.

⁴ Tamże, nr 179.

⁵ JAN PAWEŁ II, *Adhortacja apostolska „Familiaris consortio” o zadaniach rodziny chrześcijańskiej w świecie współczesnym*, nr 14.

⁶ FRANCISZEK, *Posynodalna Adhortacja apostolska „Amoris laetitia” ...*, nr 179.

⁷ KPK, kan. 110.

⁸ KPK, kan. 1140.

oraz winna zabrać głos tam, gdzie niewygodna czy kłopotliwa sytuacja wymaga podjęcia określonych działań⁹.

Z całą słuszością należy też stwierdzić, że adopcja nie może być formą zaspokojenia własnych ambicji i aspiracji oraz sposobem dowartościowania własnej osoby. Nie może być podjęta z pobudek egoistycznych jako łagodzący plaster na ranę bezdzietności bezpłodnych ludzi, bo w przeciwnym razie takie rodzicielstwo nie spełniłoby swojej roli, którą powinno się postrzegać jako towarzyszenie dziecku¹⁰.

Adopcja prawna (nazywana usynowieniem jak i przysposobieniem), to proces przyjęcia do własnej rodziny cudzego dziecka i uznania go za swoje. Takie przyjęcie pociąga w polskim prawie prawne konsekwencje takie jak władza rodzicielska, pokrewieństwo czy obowiązek alimentacyjny, czyli prawa i obowiązki przysługujące naturalnemu rodzicielstwu. Może przyjąć różne rodzaje, wśród których wymienia się: przysposobienie pełne; przysposobienie niepełne; przysposobienie całkowite¹¹.

Adopcja (prawna) jawi się więc jako propozycja wyjścia naprzeciw tym sytuacjom, kiedy matki oczekujące dzieci mówią, że z różnych powodów nie chcą lub nie mogą wychować swoich dzieci. Zamiast dokonywać aborcji mogą dzieci urodzić, a te w odpowiednim czasie znajdują oczekujące na nie i kochające rodziny.

Duchowa adopcja dziecka poczętego

Nie każdy jednak może podjąć się adopcji dziecka na sposób prawny. Dlatego też obok cywilnych rozwiązań, mających na celu ratowanie życia dzieci poczętych, istnieją inne formy działania, które to spectrum poszerzają i uzupełniają. Mowa jest tutaj o tych formach adopcji, których realizacja dokonuje się w innym wymiarze, tj. adopcja na odległość lub duchowa adopcja dziecka poczętego¹². Pełna nazwa tej inicjatywy brzmi: „Duchowa Adopcja Dziecka Poczętego Zagrożonego Zagładą”.

---

⁹ Por. PAPIESKA RADA IUSTITIA ET PAX, *Kompendium Nauki Społecznej Kościoła*, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2005, nr 246.

¹⁰ K. KOLSKA, *Sama miłość nie wystarczy*, „W drodze”, 2016, nr 11 (519), s. 26-35.

¹¹ E. DZIUBATY, *Odnaleźć miejsce w sercu*, Edycja św. Pawła, Częstochowa 2004, s. 36-38.

¹² Por. T. ŚLIPKO, *Bioetyka. Najważniejsze problemy*, Wydawnictwo Petrus, Kraków 2012, s. 57-61.

Nie jest to więc adopcja prawna dziecka po urodzeniu, które pozbawione opieki rodzicielskiej, trafia do rodziny zastępczej, ale adopcja duchowa dziecka poczętego zagrożonego zabiciem w łonie matki. Wyrażana jest osobistą modlitwą jednej osoby o ocalenie życia poczętego dziecka, którego wybór znany jest tylko Bogu – Dawcy Życia. Trwa przez 9 miesięcy, czyli przez okres wzrostu dziecka w łonie matki. Zobowiązanie adopcyjne poprzedza przyrzeczenie, które należy odmówić jeden raz, na początku składanego przyrzeczenia. W każdym dniu dziewięciomiesięcznego zobowiązania należy jednak odmówić modlitwę codzienną wraz z jedną dziesiątką różańca świętego. Istota modlitwy Duchowej Adopcji wynika z osobistego – modlitewnego i uczynkowego wstawiennictwa do Jezusa Chrystusa, by uratował od zagłady jedno nieznanne, lecz wybrane przez Boga zagrożone aborcją dziecko¹³.

Modlitwa duchowej adopcji dziecka poczętego ma wiele zalet. Może być odmawiana przez każdego – nawet przez dzieci, jednak najlepiej pod opieką rodziców. Zaleca się ją szczególnie osobom cierpiącym na syndrom postaborcyjny, osobom samotnym czy narzeczonym przygotowującym się do małżeństwa. Można ją podjąć wiele razy w życiu tylko pod warunkiem, że poprzednie przyrzeczenie zostało dopełnione, bowiem nie podejmuje się duchowej adopcji kilkorga dzieci na raz. Co więcej, zasięgiem swoim duchowa adopcja obejmuje wiele osób. Nie jest to modlitwa koncentrująca się tylko na poczętym dziecku, choć niewątpliwie ono jest „najważniejsze”. Poprzez duchową adopcję wstawiamy się również za rodziców dziecka, którzy niejednokrotnie trwają w duchowej ciemności czy lęku z powodu doświadczanej sytuacji. Inicjatywa ta również ogarnia modlitewnym parasolem personel medyczny uwikłany w dokonywanie aborcji oraz tych wszystkich, którzy propagują kulturę śmierci.

Modlitwę duchową możemy odmawiać wszędzie, gdziekolwiek się znajdujemy. Nie zajmuje zbyt wiele czasu – zaledwie kilka minut¹⁴. Jest ona również, co istotne, realizacją Jasnogórskich Ślubów Narodu z 26 sierpnia 1956 roku, poprzez które każdy wierzący i człowiek dobrej woli pragnie stać na straży budzącego się życia i walczyć w obronie każdej kołyski tak mężnie, jak niegdyś przodkowie walczyli w obronie ojczyzny, gdyż *dar życia jest największą łaską Ojca Niebieskiego i najcenniejszym skarbem narodu*¹⁵.

---

¹³ Zob. Ł. FILIPIUK, *Duchowa Adopcja Dziecka Poczętego*, Inicjatywa Ewangelizacyjna „Wejdźmy na Szczyt”, Kraków 2020, s. 69-83.

¹⁴ Por. tamże.

¹⁵ *Jasnogórskie Śluby Narodu Polskiego z 26.8.1956 r.*, w: S. WYSZYŃSKI, *Głos z Jasnej Góry*, Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa 1984, s. 471-473.

Wnioski

*Natura ludzka jest złożona. Człowiek jest zarazem ciałem (zwierzęciem) i duchem. Choć żyje na ziemi, zaangażowany w doczesny los, ma jednocześnie w sobie coś, co przekracza ziemski horyzont i szuka oddechu w wieczności*¹⁶. Dlatego jego życia nie możemy postrzegać jednostronnie. Rozwój ludzki, w pełnym tego słowa znaczeniu, dokona się wówczas, kiedy tak fizyczne, jak i duchowe potrzeby będą zaspokojone. Dlatego też należy widzieć batalię toczącą się o życie człowieka w dwóch wymiarach: ziemskim i duchowym. Prawne rozwiązania, choć istotne i niezbędne, nie wystarczą. Należy je umacniać mocą modlitwy, która ma zdolność przemiany ludzkiego serca.

Kto wie, może dzisiaj, dzięki prowadzonym wysiłkom duchowej adopcji, uratowane przed aborcją dziecko jutro będzie potrzebowało przychylnego prawa, które pomoże pewnej rodzinie zastępczej wziąć pod opiekę i wychowanie niemowlę uratowane przed tragedią aborcji? Albo inaczej – owocem podjętej przez małżonków modlitwy duchowej adopcji będzie ich gotowość adopcji dziecka oczekującego w sierocińcu na rodzinę zastępczą. Aby w tym postanowieniu wytrwali i nie zniechęcili się przeciwnościami związanymi z uprawomocnieniem adopcji, potrzebują, aby wszelkie przepisy były jak najprzystępniejsze.

Jak widać z powyższych rozważań, adopcja prawna i duchowa adopcja dziecka poczętego nie wykluczają się, ale uzupełniają. Chociaż jako formy obrony życia dziecka, którego los tak przed urodzeniem jak i po urodzeniu jest zagrożony, zakładają inną drogę realizacji zamierzonego celu, to jednak formy ich działalności czy zaangażowania skierowane są do konkretnych osób pragnących uratować zagrożone życie ludzkie.

Wydaje się, że na drodze realizacji tego rodzaju inicjatyw konieczne należy przewyciężyć jakiegokolwiek uprzedzenia i stereotypy. Ponadto niezbędna jest pastoralna analiza duchowej i prawnej adopcji w kontekście doświadczenia tych, którzy takie inicjatywy już podjęli. Owa refleksja niewątpliwie przyczyni się do pogłębienia tematu i jego pełniejszego zrozumienia.

Chodzi o to, że zarówno formalna adopcja prawna jak i duchowa adopcja stanowią poważne zobowiązanie, którego nie można traktować

---

¹⁶ H. DE LUBAC, *Kościół wśród świata*, „Verbum Vitae” 14 (2008), s. 206.

lekkomyślnie. Dotyczy ono sprawy najwyższej wagi, to jest życia konkretnego człowieka, które przecież od samego początku powinno być chciane, kochane i niezbędne¹⁷.

Bibliografia:

BANASIUK J., STĘPKOWSKI A., *Obywatelski projekt „Stop Aborcji” – prawne i doktrynalne uzasadnienie inicjatywy oraz ocena jej przebiegu*, „Teologia i Moralność”, vol. 12(2017), nr 2(22).

BENEDYKT XVI, *Wysłuchiwać się z całym Kościołem w słowo i wolę Chrystusa*. Homilia inauguracyjna Benedykta XVI na Placu św. Piotra, (24.04.2005), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/homilie/inaug_piotra_24042005.html. [dostęp: 01.04.2023].

DZIUBATY E., *Odnaleźć miejsce w sercu*, Edycja św. Pawła, Częstochowa 2004.

FILIPIUK Ł., *Duchowa Adopcja Dziecka Poczętego*, Inicjatywa Ewangelizacyjna „Wejdźmy na Szczyt”, Kraków 2020.

FRANCISZEK, *Posynodalna Adhortacja apostolska „Amoris laetitia” o miłości w rodzinie*, Wydawnictwo św. Stanisława BM, Kraków 2015.

JAN PAWEŁ II, *Adhortacja apostolska „Familiaris consortio” o zadaniach rodziny chrześcijańskiej w świecie współczesnym*. Wydział Duszpasterstwa Kurii Metropolitalnej w Krakowie, Kraków 1982.

Kodeks Prawa Kanonicznego [=KPK], Pallottinum, Poznań 1984.

KOLSKA K., *Sama miłość nie wystarczy*, „W drodze”, 2016, nr 11 (519).

LUBAC H. de, *Kościół pośród świata*, „Verbum Vitae” 14 (2008).

PAPIESKA RADA IUSTITIA ET PAX, *Kompendium Nauki Społecznej Kościoła*, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2005.

ŚLIPKO T., *Bioetyka. Najważniejsze problemy*, Wydawnictwo Petrus, Kraków 2012.

Ustawa z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, Dz. U. 1993. nr 17, poz. 78.

WYSZYŃSKI S., *Głos z Jasnej Góry*, Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa 1984.

---

¹⁷ Por. BENEDYKT XVI, *Wysłuchiwać się z całym Kościołem w słowo i wolę Chrystusa*. Homilia inauguracyjna Benedykta XVI na Placu św. Piotra (24.04.2005), https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/homilie/inaug_piotra_24042005.html. [dostęp: 01.04.2023].

LEGAL ADOPTION AND SPIRITUAL ADOPTION
OF A CONCEIVED CHILD.
PASTORAL NOTES

A b s t r a c t

The ongoing wars in the world somehow force us to look for answers to questions about the meaning of our existence, the dignity of the human person and injustice caused by the aggression of the stronger. Such questions, however, do not concern war in its general sense. For decades, a war has been waged that is equally bloody and unjust, with defenceless unborn children as victims. In the context of continuous public debates on abortion in Poland, attempts to introduce new legal regulations concerning the issue of abortion and on the 30th anniversary of the Act on Family Planning, Protection of the Human Fetus and the Conditions for Permissibility of Abortion, the author reflects on the possibility to engage in the protection of the life of the conceived children carried out in two dimensions of adoption - legal and spiritual. Their concise characterisation is intended to make all people of good will aware of the possibility of undertaking in their everyday life the struggle in defence of unborn children and to encourage them to take the side of the lovers of life.

Keywords: abortion, legal adoption, spiritual adoption of the conceived child, defence of life

Słowa kluczowe: aborcja, adopcja prawna, duchowa adopcja dziecka poczętego, obrona życia